

» Γάμος συνάπτεται μονάχα με την ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλοντικών συζύγων «

Διεθνής Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Άρθρο 16

Ο εξαναγκαστικός γάμος έχει αναγνωριστεί διεθνώς ως μία μορφή έμφυλης βίας. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης επισημαίνει πως ο εξαναγκαστικός γάμος συνιστά σοβαρή μορφή βίας κατά των γυναικών.

Το 2017, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας όρισε τον εξαναγκαστικό γάμο ως μορφή σύγχρονης δουλείας.

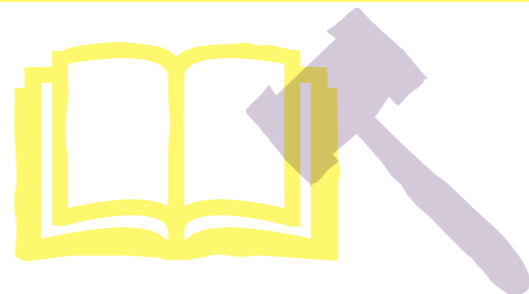
Ορισμοί

“
” Εξαναγκαστικός γάμος είναι ο γάμος που συνάπτεται χωρίς την ελεύθερη και έγκυρη συναίνεση ενός ή και των δύο μερών.

“
” Περιλαμβάνει πάντοτε μια παράμετρο περιορισμού- είτε πρόκειται για την ανάγκη να παντρευτείς γενικότερα είτε για την ανάγκη να παντρευτείς έναν συγκεκριμένο σύντροφο.

“
” Η ελευθερία να δεχτείς ή να απορρίψεις έναν γάμο διαφοροποιεί τους εξαναγκαστικούς από τους **συμφωνημένους γάμους**, όπου οι οικογένειες του ενός ή και των δύο μελλοντικών συζύγων αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην επιλογή κατάλληλων συντρόφων. **Οι γάμοι ανηλίκων** όπου ο ένας ή και οι δύο μελλοντικοί σύζυγοι είναι κάτω των 18 συνδέονται στενά με τους εξαναγκαστικούς γάμους. Έχει αναγνωριστεί σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο (ΕΕ) ότι τα παιδιά δεν είναι σε θέση να λάβουν μία πλήρως ενήμερη και συναινετική απόφαση όσον αφορά τη σύναψη γάμου. Οι γάμοι ανηλίκων παρακωλύουν τη πρόσβαση του θύματος στην υγεία, στην εκπαίδευση ή άλλες ευκαιρίες.

Νομική διαδικασία και εθνικές πολιτικές

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να λάβουν τα αναγκαία νομικά και άλλα μέτρα που θα ποινικοποιούν οποιαδήποτε προσπάθεια να εξαναγκαστεί ενήλικο ή ανήλικο άτομο σε γάμο ή τη με δόλο μεταφορά τους στο εξωτερικό με αυτό το σκοπό.

Πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ διαθέτουν πολιτικές ενάντια στον εξαναγκαστικό γάμο, συχνά στο πλαίσιο της προστασίας από τη βία κατά των γυναικών ή το τράφικινγκ. Μέχρι το 2020, 12 κράτη-μέλη της ΕΕ έχουν θεσμοθετήσει τον εξαναγκαστικό γάμο ως ποινικό αδίκημα.

Η Ελλάδα επικύρωσε τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Δες σχετικά το άρθρο 37 του νόμου 4531/2018. ■

Αριθμοί

Βάσει διεθνών εκτιμήσεων για το 2016, 15.4 εκατομμύρια άνθρωποι εκτιμάται ότι ήταν θύματα εξαναγκαστικών γάμων. 88% των θυμάτων ήταν γυναίκες και κορίτσια.

37% των θυμάτων ήταν κάτω των 18 τη στιγμή του γάμου, ενώ το 44% είναι κάτω των 15 ετών. Μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ παρατηρείται έλλειψη δεδομένων, όμως οι εξαναγκαστικοί γάμοι είναι πιο συνηθισμένοι από όσο νομίζουμε.

Το 2019 η Βρετανική Μονάδα για τους Εξαναγκαστικούς Γάμους υποστήριξε 1.355 περιπτώσεις που σχετίζονταν με πιθανό εξαναγκαστικό γάμο. Μία Γερμανική μελέτη του 2018 τονίζει ότι στα Γερμανικά συμβουλευτικά κέντρα είχαν προσέλθει 3.443 θύματα εξαναγκαστικών γάμων μέσα σε ένα χρόνο. Το Σουηδικό Εθνικό Συμβούλιο για θέματα Νεολαίας εκτιμά ότι το 2011 8.500 νέοι άνθρωποι ανησυχούσαν ότι δεν θα ήταν σε θέση να επιλέξουν ελεύθερα το σύζυγό τους.

Μία Γαλλική μελέτη που διεξάχθηκε με μετανάστες και τους απόγονους τους το 2008 έδειξε ότι 4% των γυναικών μεταναστριών και 2% των κοριτσιών, είχαν βιώσει «μη συναινετικό γάμο». ■

Διέξοδοι
από τον
εξαναγκαστικό
γάμο

Μπορείς να κάνεις τη διαφορά

Ο κανόνας της μίας ευκαιρίας: Τα θύματα των εξαναγκαστικών γάμων συχνά βιώνουν διαρκή έλεγχο και οι οικογένειές τους δεν τους επιτρέπουν να βγουν έξω μόνα τους.

Μπορεί να έχεις μόνο μία ευκαιρία να έρθεις σε επαφή με το θύμα έξω από τον έλεγχο της οικογένειας.

- ➔ Ως δασκάλα ή κοινωνική λειτουργός στο σχολείο
- ➔ Ως εργαζόμενη σε γραφείο ευρέσεως εργασίας ή στον ΟΑΕΔ
- ➔ Ως γιατρός ή νοσηλεύτρια κατά τη διάρκεια ιατρικής εξέτασης
- ➔ Ως εργοδότης
- ➔ Ως στέλεχος των αστυνομικών αρχών

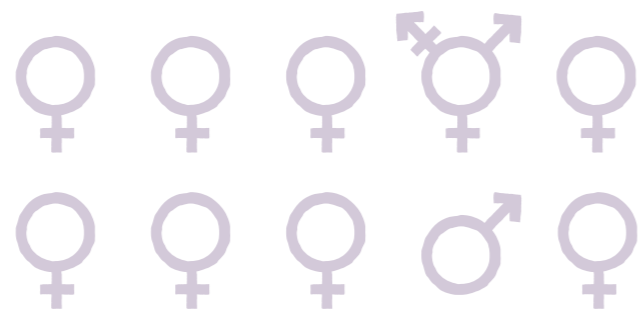
Ποια άτομα βρίσκονται σε κίνδυνο;

Η πλειοψηφία των θυμάτων εξαναγκαστικών γάμων είναι ανήλικα κορίτσια και νεαρές έφηβες κοπέλες.

Ο ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΖΗΤΗΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ!

Οι άντρες που είτε αντιστέκονται σε έναν συμφωνημένο γάμο είτε έχουν σύντροφο που οι γονείς τους δεν αποδέχονται είτε είναι ομοφυλόφιλοι, μπορεί επίσης να πιεστούν ή να εξαπατηθούν με σκοπό τη σύναψη εξαναγκαστικού γάμου.

ΘΥΜΗΣΟΥ: Τα πιθανά θύματα μπορεί να διακινηθούν στο εξωτερικό και ο εξαναγκαστικός γάμος να συμβεί στη χώρα καταγωγής τους, όπου δεν έχουν καμία υποστήριξη. ■

Τι πρέπει να κάνεις

- ✓ Ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής μπορείς
 - Να διαμοιράσεις ενημερωτικό υλικό σχετικά με δικαιώματα και παρεχόμενες υπηρεσίες υποστήριξης: Αφίσες, φυλλάδια κτλ (ακόμα και χωρίς να μιλήσεις για το περιεχόμενό τους).
 - Να ενθαρρύνεις τα πιθανά θύματα να σου μιλήσουν
 - Να διασφαλίσεις ότι όλες οι πληροφορίες παραμένουν εμπιστευτικές
 - Να ενημερωθείς για την υπάρχουσα εξειδικευμένη υποστήριξη, να δικτυωθείς, να ασκήσεις πίεση για την ευαισθητοποίηση του κόσμου πάνω στο θέμα

- ✓ Εάν ένα κορίτσι ή μία νέα γυναίκα σου αποκαλύψει τις εμπειρίες της είναι κρίσιμο να λάβει μία υποστηρικτική απάντηση. Πολύ συχνά, δεν είναι σίγουρη ότι αυτό που βιώνει είναι βία. Επομένως: Άκουσε προσεκτικά, διασφάλισε άμεσα ένα περιβάλλον ασφάλειας αλλά εξασφάλισε ότι κινείσαι πάντοτε με τη συναίνεση του θύματος. Η καλύτερη βοήθεια είναι αυτή που θέτει τις ανάγκες του θύματος σε προτεραιότητα.

- ✓ Η ασφάλεια είναι ύψιστης σημασίας και πιο σημαντική από το να μάθεις όλες τις λεπτομέρειες της ζωής της. Διασφάλισε διαφάνεια και ξεκάθαρες συμφωνίες με το θύμα για το πώς θα προχωρήσετε ή για το πώς θα συνεχίσει η επικοινωνία σας. Κράτα σημειώσεις.

- ✓ Προειδοποίησε πιθανά θύματα από το να πάνε στο εξωτερικό για οικογενειακές διακοπές.

- ✓ Κάλεσε την αστυνομία εάν είναι απαραίτητο.

Τι δεν θα έπρεπε να κάνεις

- ✗ Να υποκύψεις στο μύθο που λέει ότι το καλύτερο μέρος για ένα κορίτσι ή για μία νέα γυναίκα είναι πάντα η οικογένεια

- ✗ Να επικοινωνήσεις με τα άλλα μέλη της οικογένειας με σκοπό να συζητήσουν και να διευθετήσουν το θέμα, εκτός εάν το θύμα σε παρακινήσει να το κάνετε

- ✗ Να πιστέψεις την οπτική της οικογένειας: Ότι είναι πρόβλημα της εφηβείας, η επανάσταση ενός νεαρού ατόμου απέναντι σε λογικούς κανόνες

- ✗ Να δρας ΓΙΑ το θύμα αντί να δρας ΜΑΖΙ με αυτό

- ✗ Να το αγνοήσεις θεωρώντας ότι είναι θέμα κουλτούρας. Δεν είναι. Είναι παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι έγκλημα!

Πού να αναφέρεις πιθανό θύμα εξαναγκαστικού γάμου

Θύματα εξαναγκαστικών γάμων ή άτομα σε κίνδυνο μπορεί να λάβουν υποστήριξη από τα Συμβουλευτικά Κέντρα που λειτουργούν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Οι υπηρεσίες είναι δωρεάν και περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε [εδώ](#). Στις περιπτώσεις που η ασφάλεια του θύματος είναι σε κίνδυνο, πρέπει να ενημερωθεί η [Ελληνική Αστυνομία](#).

Το [Κέντρο Διοτίμα](#) παρέχει υπηρεσίες σε επιζώσες εξαναγκαστικών γάμων ανάλογα την χρηματοδότηση:

- δωρεάν νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση σε δικαστήριο.
- δωρεάν ψυχοκοινωνική υποστήριξη;
- δωρεάν συμμετοχή σε ομάδες ενδυνάμωσης γυναικών.